

Od 26 lat, co roku, w dniu 23 kwietnia UNESCO organizuje **Światowy Dzień Książki i Praw Autorskich / World Book and Copyright Day**. Celem obchodów tego święta jest promocja czytelnictwa, edytorstwa i ochrony własności intelektualnej.

Dlaczego wybrano dzień 23 kwietnia? Data ta jest symboliczna dla literatury światowej, dzień ten upamiętnia śmierć jednych z najwybitniejszych pisarzy renesansu: angielskiego dramaturga Williama Shakespeare'a (m.in. "Romeo i Julia", "Hamlet", "Makbet") i hiszpańskiego autora "Don Kichota" Miguela Cervantes'a. Na dzień 23 kwietnia przypadają także rocznice urodzin czy śmierci innych wybitnych światowych pisarzy.

Pomysłodawcą święta książki był Vincente Clavel Andrés wydawca z Walencji, pierwszy raz obchodzono je w 1926 roku, a od 1964 roku świętowano we wszystkich krajach hiszpańskojęzycznych. Znakiem rozpoznawczym tego dnia, oprócz książek, stały się czerwone róże, którymi mężczyźni obdarowywali kobiety w zamian za otrzymane książki.

Dlaczego róże? Dzień 23 kwietnia nierozdzielnie związany jest z uroczystymi obchodami dnia św. Jerzego. Jak głosi legenda, czerwone róże to krople krwi smoka zabitego przez świętego rycerza w obronie księżniczki, która miała być oddana na pożarcie przez bestię w zamian za dostęp do źródła wody tak potrzebnej okolicznym mieszkańcom. Św. Jerzy pokonał smoka zyskując wdzięczność uratowanej córki monarchy. Tyle legenda, z historycznego punktu widzenia wiemy, że św. Jerzy był postacią z krwi i kości. Urodzony w III wieku w Kapadocji był żołnierzem, chrześcijaninem, który nie wyparł się wiary, z tego powodu został ścięty mieczem **23 kwietnia** ok. 303-305 roku w czasach prześladowania chrześcijan. Legenda o tym męczenniku powstała w formie średniowiecznego romansu, a św. Jerzy stał się patronem kilku krajów, krzyż św. Jerzego widnieje na flagach państw (np. Anglii, Gruzji), wiele krajów ustanowiło order czy medal pod wezwaniem imienia tego męczennika (np. Bawaria, Sycylia, Parma).

W dwudziestym pierwszym wieku Światowy Dzień Książki obchodzony jest w ponad stu krajach na świecie. To wielkie święto książki, twórców, wydawnictw, księgarzy i także nas, czytelników.

UNESCO postanowiło stworzyć tytuł **Światowej Stolicy Książki**, co roku przyznawany wybranym miastom ze świata jako wyróżnienie dla najlepszego miejskiego programu promującego książki i czytelnictwo. I tak, pierwszą Światową Stolicą Książki został Madryt (2001 rok). Polskim miastem, które otrzymało to zaszczytne wyróżnienie stał się Wrocław (2016 rok), wtedy też powstał **Światowy Hymn Książki** (muzyka: Jan Kanty Pawluśkiewicz; słowa: wiersz "Włosek poety" Tadeusza Różewicza; premiera: Arkady Wrocławskie, 22.04.2016 roku).

Posłuchaj: <https://www.youtube.com/watch?v=BCjRDBt3Gok>

Prawo do ochrony swojej własności intelektualnej musi mieć każdy twórca. Pierwszą umową w sprawie respektowania **praw autorskich** między suwerennymi krajami była konwencja berneńska, która powstała z inspiracji francuskiego pisarza Victora Hugo ("Nędznicy", "Katedra Marii Panny w Paryżu") i zawarta została w Bernie w 1886 roku. W Polsce prawo do własności intelektualnej obowiązuje od 1919 roku, a znowelizowane przepisy ustanowiono w 1994 roku. **Światowa Organizacja**

Własności Intelektualnej jest jedną z 16 organizacji wyspecjalizowanych ONZ, która zajmuje się koordynacją i tworzeniem regulacji dotyczących systemu ochrony własności intelektualnej.

Czym jest **własność intelektualna**? To wytwór ludzkiego umysłu, wynik pracy twórczej (wynalazki, utwory literackie, muzyczne, plastyczne i in.) Ludzie zawsze korzystali z dorobku pokoleń: tradycji, kultury i sztuki, należy jednak pamiętać o prawach każdego twórcy do swojej intelektualnej własności. **Plagiat** (z łaciny: kradzież) to nic innego jak podpisanie się - pod cudzym utworem czy osiągnięciem - własnym nazwiskiem. Dochodzi do niego, gdy bez zaznaczenia autorstwa przytacza się cudzy tekst, pracę artystyczną. Miejmy w poszanowaniu wytwór pracy intelektualnej innych i korzystając z nich, zawsze podawajmy autora i źródło, z którego korzystamy.

Na zakończenie tych kilku faktów związanych ze Światowym Dniem Książki i Praw Autorskich - podsumowująca sentencja o książce i czytaniu poetki **Wisławy Szymborskiej** (Nobel w dziedzinie literatury, 1996 rok):

"Czytanie książek to najpiękniejsza zabawa, jaką sobie ludzkość wymyśliła!"

Opracowała Radosława Misiólek

Bibliografia:

<https://zsgb.bytom.pl/index.php?plik=biblioteka> [prezentacja: "Światowy Dzień Książki i Praw Autorskich" autor Radosława Misiólek]

<http://www.wroclaw2016.strefakultury.pl/bookaid> [hasło: Światowy Hymn Książki]

<https://pl.wikipedia.org> [hasła: Światowa Organizacja Własności Intelektualnej; Konwencja Berneńska; św. Jerzy]

<https://sjp.pwn.pl/poradnia> [hasło: plagiat]

<https://lubimyczytac.pl/cytaty> [hasło: czytanie]